

Výběrové šetření pro zadavatele: Ministerstvo práce a sociálních věcí

(úvodní projekt)

/Survey je seminární prací do předmětu SOC 751/

Členové výzkumného týmu: Ľubica Kečkešová, studující FSS MU, UČO 181889
Peter Kuračka, studující FSS MU, UČO 182122
Marie Krejčí, studující FSS MU, UČO 182660

opravený 1. úkol

Téma výzkumu: Lidé ohrožení sociálním vyloučením v České republice.

Úvod: Ústava ČR zaručuje všem občanům stejná práva, v Zákoníku práce je obsáhlý oddíl věnovaný antidiskriminačním opatřením, ale to samo o sobě nezaručuje jejich dodržování a na soudní proces právě ti, kteří se cítí diskriminováni, nemají dostatek finančních prostředků. Naše společnost aspiruje na honosné označení „otevřená“ a „demokratická“, avšak dosud se nevyrovnala s problémem diskriminace a vydělováním určitých lidí, oblastí nebo komunit mimo většinovou společnost. V našem projektu pomíneme sociální exkluzi nejbohatších vrstev, které se separují záměrně, ať místem bydliště, výběrem partnerů a přátel, či stylem, způsobem nákupů nebo návštěvou pouze vybraných hotelů a restaurací. Zaměříme se na ty, kteří jsou násilně vytlačováni na okraj společnosti (někdy i za okraj), protože z nejrůznějších důvodů nemají přístup ke zdrojům, pozicím, odměnám a možnostem v té míře, jako ostatní. Podle Giddense (1999) nejde jen o gradaci nerovností, ale spíše o mechanismy, vyčleňující určité kolektivity z hlavního proudu společnosti. Toto sociální vyloučení může být způsobeno selháním jednoho nebo více systémů:

- demokratického a legislativního, zajišťujícího občanskou integraci trhu práce, kde zase probíhá integrace ekonomická,
- sociálního státu, který zodpovídá za sociální integraci, nebo
- rodiny a pospolitostního systému, které umožňují individuální integraci. (Mareš, 1999)

Faktory, které se na sociálním vyloučení podílejí, nelze všechny vyjmenovat. Kromě hlavního, kterým je nízký příjem, hrají roli i další faktory, jako je etnicita, jazyk, postoje, vzdělání, mentální nebo tělesné postižení, chování a kriminální jednání, ale i ulpívání na starém (zvyk, stereotypizace), pocity anomie, ztráta blízkého člověka, osamělé mateřství a mnoho jiných. Nejvíce však je markantní sociální exkluze z důvodu ztráty pravidelného zaměstnání, výrazného poklesu příjmu a závislosti na sociálních dávkách.

Budeme hledat souvislosti, které nám osvětlí mechanismus, jakým se sociálně vyloučení jedinci (nebo jedinci sociální exkluzí nejvíce ohrožení) dostali do pasti „kultury bídy“, ze které se sami nedokážou vyprostit, protože chudoba má tendenci se sociálně reprodukovat. Pak bude možno vypracovat návrhy pro opětovnou inkluzi těchto osob a znovuzaražení do společnosti.

Upřesnění vzorku respondentů: Obyvatelé České republiky, kteří pobírají sociální dávky (doplatek do životního minima, jednorázový příspěvek v tíživé finanční situaci nebo další dávky z důvodu sociální potřebnosti). Respondenti budou zachyceni na místech, kam si chodí žádat o dávky (Městské úřady podle místa bydliště). Osloveno bude 1000

respondentů. Šetření bude probíhat zaznamenáním odpovědí do standardizovaného dotazníku pomocí metody face-to-face interview.

Konceptualizace (pracovní definice):

exkluze – vyloučení, podle Giddense (1999) mechanismus, který vyčleňuje určité kolektivity z hlavního proudu společnosti, dobrovolně i nedobrovolně

sociální exkluze – proces vydělování jedinců i sociálních kolektivů ze společnosti, který je zbavuje práv a povinností, která jsou s členstvím spojena. Sociálně vyloučení lidé jsou pak ti, kteří z důvodů, jež jsou mimo jejich kontrolu, nemohou participovat na normálních aktivitách občanů společnosti, na něž aspirují. (Burchardt et al. 1999 in Mareš 2006:7)

chudoba – příjmy pod 60 % příjmového mediánu

dimenze sociální exkluze – ekonomická, politická a sociální (Bhalla and Lapeyre 1997 in Mareš 2006: 22)

- ekonomická (spotřeba zboží a služeb na trhu - kupní síla, produkce neboli participace v ekonomických či sociálních ceněných aktivitách, zejména na placené práci)
- politická (politická participace a politický vliv, omezení v rozhodování o věcech veřejných)
- sociální (sociální integrace neboli integrace v rodině, sociálních sítích, komunitě (Burchardt et al. 2002 in Mareš 2006: 22), společenský status a prestiž, psychický stav a spokojenost s danou situací, kulturní a symbolické vyloučení (Mareš 2000: 287)

Základní výzkumná otázka: Které skupiny obyvatel jsou v České republice nejvíce ohroženy sociální exkluzí?

Vedlejší výzkumné otázky: V jakých hlavních dimenzích se projevuje sociální vyloučení v české populaci a v jaké míře?

Ovlivňuje míru sociálního vyloučení zkoumaných osob nedostatečná kvalifikace?

Má vědomí vlastní sociální vyloučenosti vliv na pocity anomie zkoumaných osob?

Vede příslušnost k etnickým skupinám mimo většinovou populaci v ČR k riziku sociálního vyloučení?

Jsou sociální exkluzí v ČR ohroženy více ženy nebo muži?

Existuje v ČR koncentrace sociálně vyloučených osob podle regionů (ghetta)?

Hlavní výzkumné hypotézy: Sociální vyloučení se v české populaci projevuje nejvíce v ekonomické, méně v sociální a téměř zanedbatelně v politické dimenzi.

Osoby s nedostatečnou kvalifikací jsou ohroženy sociální exkluzí ve větší míře než kvalifikovaní pracovníci.

Osoby, které se vnímají jako sociálně vyloučené, trpí pocity anomie a neovlivnitelnosti svého osudu vyšší měrou než majorita.

Etnicita je příčinou sociální exkluze více sekundárně (jazykové, kulturní nebo jiné bariéry) než primárně.

Ženy jsou ve větší míře ohroženy sociálním vyloučením než muži.

Regionální koncentrace sociálně vyloučených osob v ČR existuje ve vyšší míře ve městech (ulice, domy) než na vesnicích.

Použitá literatura:

Bhalla, Ajit and Lapeyre, Frederic. 1997. „Social Exclusion: Towards an Analytical and Operational Framework“. *Development and Change*, 28:413-433.

Burchardt, Tania, Le Grand, Julian and Piachaud, David. 1999. „Social Exclusion in Britain 1991-1995“. *Social Policy Administration*, 33(3)227:244.

Burchardt, Tania, Le Grand, Julian and Piachaud, David. 2002. „Degrees of Exclusion: Developing a Dynamic, Multidimensional Measure“ In *Understanding Social Exclusion*, eds. By John Hills, Julian Le Grand and David Piachaud. Oxford: Oxford University Press.

Černý, Jan a kol.. 2006. *Sociální diskriminace pod lupou*. Otevřená společnost, o.p.s.

Giddens, Anthony. 1999. *The Third Way. The Renewal of Social Democracy*. Cambridge: Polity Press.

Mareš, Petr. 2006. *Faktory sociálního vyloučení*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí.

Mareš, Petr. 2000. Chudoba, marginalizace, sociální vyloučení. *Sociologický časopis*, 36: 288

Mareš, Petr. 1999. *Sociologie nerovnosti a chudoby*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Elektronické zdroje:

www.forint.cz/portal/aktuality/

opravený 2. úkol (číslovat otázky samozřejmě budeme, ale až ve finálním dotazníku správně seřazené)

Vaše pohlaví:

1. Muž
2. Žena

Kdy jste se, prosím, narodil(a)? Uveďte rok narození.

-1 neodpověděl(a)

Jaký je váš rodinný stav?

1. svobodný(á),
 2. ženatý/vdaná
 3. nesezdané soužití (druh,družka)
 4. rozvedený(á)
 5. odloučený(á)
 6. vdovec/vdova
- 1 neodpověděl(a)

Kolik máte vlastních dětí?

Kolik dětí žije s vámi ve společné domácnosti - včetně těch, které jste již uvedl(a)?

Kolik dalších osob žije s vámi ve společné domácnosti?

Jakého nejvyššího stupně vzdělání jste dosáhl(a)?

1. nedokončené základní
 2. dokončené základní
 3. vyučení bez maturity
 4. vyučení s maturitou
 5. neukončené střední
 6. ukončené střední všeobecné (gymnázium)
 7. ukončené úplné střední odborné (maturita)
 8. dokončená středoškolská nástavba (nebo VOŠ)
 9. neukončené vysokoškolské (žádný diplom ani hodnost)
 10. první stupeň vysokoškolského vzdělání (hodnost „bakalář“)
 11. ukončené vysokoškolské (s diplomem)
 12. ukončené postgraduální studium
 13. vzdělání, nedefinovatelné dle uvedených úrovní
- 1 neodpověděl(a)

Jaké je vaše současné ekonomické postavení ?

1. zaměstnanec na plný úvazek
2. zaměstnanec na částečný úvazek (poloviční a nižší)
3. soukromý podnikatel, OSVČ
4. svobodné povolání
5. nezaměstnaný
6. student
7. invalidní důchodce

8. starobní důchodce
 9. pracující důchodce
 10. trvale v domácnosti
 11. na mateřské nebo rodičovské dovolené
 12. ostatní
- 1 neodpověděl(a)

Z jakých zdrojů pocházejí vaše osobní příjmy za posledních 12 měsíců? (uved'te vše, co platí)

1. mzdy a platy
 2. příjmy ze soukromého podnikání
 3. důchody
 4. podpora v nezaměstnanosti
 5. Sociální dávky a příspěvky
 6. přídavky na děti
 7. výživné
 8. příjmy z kapitálových investic a úspor
 9. příjmy z pronájmu
 10. finanční pomoc od příbuzných
 11. finanční pomoc od přátel
 12. jiné (uved'te)
- 1 neodpověděl(a)

Co je hlavním zdrojem příjmu Vaší domácnosti? (uved'te pouze jednu možnost)

1. mzdy a platy
 2. příjmy ze soukromého podnikání
 3. důchody
 4. podpora v nezaměstnanosti
 5. Sociální dávky a příspěvky
 6. přídavky na děti
 7. výživné
 8. příjmy z kapitálových investic a úspor
 9. příjmy z pronájmu
 10. finanční pomoc od příbuzných
 11. finanční pomoc od přátel
 12. jiné (uved'te)
- 1 neodpověděl(a)

Nyní Vám ukážu škálu měsíčních příjmů. Rádi bychom věděli, do které kategorie spadá čistý měsíční příjem Vaší domácnosti po započtení všech mezd, platů, důchodů a jakýchkoliv dalších příjmů.

1. 0 - 999
2. 1000 - 2999
3. 3000 - 4999
4. 5000 – 6999
5. 7000 – 9999
6. 10000 – 14999
7. 15000 – 19999
8. 20000 – 29999
9. 30000 a víc

-1 neví, neodpověděl(a)

K jaké národnosti se hlásíte?

1. česká
2. moravská
3. slezská
4. polská
5. německá
6. romská
7. slovenská
8. maďarská
9. ukrajinská
10. vietnamská
11. jiná (uveďte)

Jaký je Váš právní vztah k bytu/domu, ve kterém žijete?

1. vlastní dům
 2. byt v osobním vlastnictví
 3. družstevní byt
 4. státní byt
 5. podnájem nebo pronajatý byt
 6. služební nebo domovnícký byt
 7. ostatní bezplatné užívání
 8. nemám bydlení
- 1 neví, neodpověděl(a)

Do jaké velikostní skupiny patří obec, ve které bydlíte?

1. do 1999 obyvatel
 2. 2000 – 4999 obyvatel
 3. 5000 – 9999 obyvatel
 4. 10000 – 19999 obyvatel
 5. 20000 – 49999 obyvatel
 6. 50000 – 99999 obyvatel
 7. 100000 – 500000 obyvatel
 8. 500000 obyvatel a víc
- 1 neví, neodpověděl(a)

Uveďte kraj vašeho bydliště:

1. Hlavní město Praha
2. Středočeský kraj
3. Jihočeský kraj
4. Plzeňský kraj
5. Karlovarský kraj
6. Ústecký kraj
7. Liberecký kraj
8. Královéhradecký kraj
9. Pardubický kraj
10. kraj Vysočina
11. Jihomoravský kraj
12. Olomoucký kraj

13. Moravskoslezský kraj
 14. Zlínský kraj
 -1 neví, neodpověděl(a)

úkol č. 3

Hypotéza:

Sociální vyloučení se v české populaci projevuje nejvíce v ekonomické, méně v sociální a téměř zanedbatelně v politické dimenzi.

Otázky:

Ekonomická dimenze

- Legenda pro odpovědi: 1 vůbec nesouhlasím
 2 spíše nesouhlasím
 3 nemohu se rozhodnout
 4 spíše souhlasím
 5 naprosto souhlasím
 -1 neodpověděl/a

Když vezmu v úvahu čistý měsíční příjem naší domácnosti, vycházím s touto částkou velmi snadno.	1	2	3	4	5	-1
S finančními potížemi se potýkám již delší dobu (několik let).	1	2	3	4	5	-1
Většinou dokážu měsíčně i něco uspořit.	1	2	3	4	5	-1
Vždy mám na zaplacení nájmu, inkasa a dalších účtů.	1	2	3	4	5	-1
Dostávám se každý měsíc do stále větších dluhů.	1	2	3	4	5	-1
Splácím půjčky, bez nich se žít nedá.	1	2	3	4	5	-1
Mám tak malý příjem, že mi žádná banka nedá úvěr.	1	2	3	4	5	-1
Musíme si půjčovat stále víc a víc, „vytloukáme klín klínem“	1	2	3	4	5	-1
S příjmem naší domácnosti jsem spokojen/á.	1	2	3	4	5	-1
Moje finanční situace byla před pěti lety lepší, než je teď	1	2	3	4	5	-1
Moje finanční situace byla před rokem lepší než je teď	1	2	3	4	5	-1

Přečtěte si prosím následující seznam položek. U každé z nich uveďte, zdali jsi ji můžete dovolit velmi snadno, snadno, s jistými potížemi, s obtížemi, nebo s velkými potížemi:

	VELMI SNADNO	SNADNO	S JISTÝMI POTÍŽEMI	S OBTÍŽEMI	S VELKÝMI POTÍŽEMI	NEODPOVĚDĚL
nejlevnější potraviny	1	2	3	4	5	-1
dražší potraviny	1	2	3	4	5	-1
jídlo v restauraci	1	2	3	4	5	-1
nové oblečení	1	2	3	4	5	-1
oblečení z druhé ruky	1	2	3	4	5	-1
obnova vybavení domácnosti	1	2	3	4	5	-1
každoroční dovolená mimo domov	1	2	3	4	5	-1
auto	1	2	3	4	5	-1
automatická pračka	1	2	3	4	5	-1
barevný televizor	1	2	3	4	5	-1
počítač	1	2	3	4	5	-1
mobilní telefon	1	2	3	4	5	-1
uspokojování kulturních zájmů	1	2	3	4	5	-1

Jste evidován/a na úřadu práce?

1 ANO

2 NE

-1 neodpověděl/a

Pobíráte podporu v nezaměstnanosti?

1 ANO

2 NE

-1 neodpověděl/a

Některým lidem se i přes jejich snahu nepodařilo po skončení školy najít zaměstnání a jsou prakticky celý život bez práce. Jaká je Vaše situace, patříte k této skupině lidí?

1 ANO

2 NE

-1 neodpověděl/a

Uveďte v počtech měsíců, jak dlouhou dobu za posledních 5 let jste byl/a celkově bez práce:

--	--

-1 neodpověděl/a

Uveďte prosím kolikrát za posledních 5 let jste ztratil/a zaměstnání.

1 ani jednou

2 jednou

3 dvakrát

4 více než dvakrát
-1 neodpověděl/a

Uveďte v počtech měsíců, jak dlouhou dobu za posledních 5 let byl/a Váš/Vaše partner/ka celkově bez práce:

--	--

-1 neodpověděl/a

Uveďte, kolikrát za posledních 5 let ztratil/a Váš/Vaše partner/ka zaměstnání.

1 ani jednou
2 jednou
3 dvakrát
4 více než dvakrát
-1 neodpověděl/a

17. Uveďte prosím, jaký byl důvod ztráty Vašeho zaměstnání:

1 hromadné propouštění
2 ztráta zaměstnání z důvodu změny organizační struktury
3 skončení pracovní smlouvy na dobu určitou
4 dobrovolný odchod ze zaměstnání (dohodou)
5 výpověď ze strany zaměstnavatele z důvodu porušení pracovní kázně
6 jiný důvod
-1 neodpověděl/a

Legenda pro odpovědi: 1 vůbec nesouhlasím
 2 spíše nesouhlasím
 3 nemohu se rozhodnout
 4 spíše souhlasím
 5 naprosto souhlasím
 -1 neodpověděl/a

Být nezaměstnaný je výhodné.	1	2	3	4	5	-1
Nezaměstnanost přináší člověku pocit, že není plnohodnotným členem společnosti.	1	2	3	4	5	-1

Sociální dimenze

Mám pocit, že mě ostatní lidé od sebe odstrkují, jako bych mezi ně ani nepatřil/a.	1	2	3	4	5	-1
Mohu vždy dělat to, co mě zajímá a baví.	1	2	3	4	5	-1

Daří se mi lehce navazovat kontakty s užitečnými nebo zajímavými lidmi.	1	2	3	4	5	-1
Připadá mi, že ostatní lidé mají mnohem více přátel a známých, než mám já.	1	2	3	4	5	-1
Cítím se dobře zařazený do společnosti, ve které žiji.	1	2	3	4	5	-1

Politická dimenze

Cítím se omezovaný/á ve svých občanských právech.	1	2	3	4	5	-1
Nemohu se podílet na rozhodování o veřejných věcech.	1	2	3	4	5	-1
Nikdy nemohu mít žádný vliv na politiku této země.	1	2	3	4	5	-1
Kdybych chtěl/a, mohl/a jsem pracovat v obecní samosprávě.	1	2	3	4	5	-1

Hypotéza:

Osoby s nedostatečnou kvalifikací jsou ohroženy sociální exkluzí ve větší míře než kvalifikovaní pracovníci.

Otázky:

Legenda pro odpovědi:

- 1 vůbec nesouhlasím
- 2 spíše nesouhlasím
- 3 nemohu se rozhodnout
- 4 spíše souhlasím
- 5 naprosto souhlasím
- 1 neodpověděl/a

Pro práci, kterou vykonávám, mám dostačující kvalifikaci.

Bojím se, že přijdu o práci.

Jestliže přijdu o práci, bude to jistě z důvodu nedostatečné kvalifikace.

Pracovní kvalifikace je nutnou podmínkou úspěchu v zaměstnání.

1	2	3	4	5	-1
1	2	3	4	5	-1
1	2	3	4	5	-1
1	2	3	4	5	-1

Pracovní kvalifikace je nutnou podmínkou úspěchu ve většině činností, které vykonávám.	1	2	3	4	5	-1
Pokud se chci účastnit všech oblíbených činností a společenských akcí, nepotřebuji k tomu žádnou kvalifikaci.	1	2	3	4	5	-1
Bez zvyšování kvalifikace nemohu získat stálou a dobře placenou práci.	1	2	3	4	5	-1

Hypotéza:

Osoby, které se vnímají jako sociálně vyloučené, trpí pocity anomie a neovlivnitelnosti svého osudu vyšší měrou než majorita.

Otázky:

Pokud bych se ocitl/a v nesnázích nebo finančních potížích, stát a jeho úřady se o mě postarají.	1	2	3	4	5	-1
Pokud bych se ocitl/a v nesnázích nebo finančních potížích, mohu požádat o pomoc ostatní (sousedy, známé apod.)	1	2	3	4	5	-1
V případě jakýchkoli potíží se nemohu spolehnout na nikoho kromě sebe a své nejužší rodiny.	1	2	3	4	5	-1
Budoucnost je nejistá, nevím, co bude zítra.	1	2	3	4	5	-1
Nerozumím dění ve společnosti, je to pro mě chaos a samé zmatky.	1	2	3	4	5	-1
Není divu, že se rodí tak málo dětí, když se průměrný člověk má stále hůře a nedokáže svým dětem zajistit dobrou budoucnost.	1	2	3	4	5	-1
Ať dělám, co dělám, nikdy si nedokážu polepšit.	1	2	3	4	5	-1
Když se člověk sám snaží, může vždy změnit svou situaci k lepšímu.	1	2	3	4	5	-1

Hypotéza:

Etnicita je příčinou sociální exkluze více sekundárně (jazykové, kulturní nebo jiné bariéry) než primárně.

Otázky:

Legenda pro odpovědi: 1 vůbec nesouhlasím
 2 spíše nesouhlasím
 3 nemohu se rozhodnout
 4 spíše souhlasím
 5 naprosto souhlasím
 -1 neodpověděl/a

Příslušnost k určité etnické skupině ovlivňuje postavení na trhu práce.	1	2	3	4	5	-1
Příslušnost k určité etnické skupině může ovlivnit ekonomické a sociální postavení člověka.	1	2	3	4	5	-1
Kvůli etnickému původu nedostanou mnozí lidé práci, na kterou by jinak měli schopnosti i kvalifikaci.	1	2	3	4	5	-1
Kdybych měl/a jinou národnost, moje postavení by se výrazně změnilo.	1	2	3	4	5	-1
Na mém současném ekonomickém a sociálním postavení se podílí především můj etnický původ.	1	2	3	4	5	-1
Každá národnost má jinou kulturu a to je zdrojem problémů a nedorozumění.	1	2	3	4	5	-1
Větší tolerance ke kulturním zvyklostem národnostních menšin by odbourala jejich pocit sociálního vyloučení.	1	2	3	4	5	-1
Naučit se cizí jazyk je těžké, a co teprve český jazyk - to je také důvod pocitů sociálního vyloučení národnostních menšin.	1	2	3	4	5	-1

Kdo se přizpůsobí místním zvyklostem a ovládá dobře jazyk, necítí se být sociálně vyloučený z důvodu etnicity.	1	2	3	4	5	-1
--	---	---	---	---	---	----

Hypotéza:

Ženy jsou ve větší míře ohroženy sociálním vyloučením než muži.

Otázky:

Legenda pro odpovědi:

- 1 vůbec nesouhlasím
- 2 spíše nesouhlasím
- 3 nemohu se rozhodnout
- 4 spíše souhlasím
- 5 naprosto souhlasím
- 1 neodpověděl/a

Muži mají více možností seberealizace než ženy.	1	2	3	4	5	-1
Muži mají k některým ekonomickým nebo sociálním aktivitám lepší přístup než ženy.	1	2	3	4	5	-1
Muž dostane vždy lépe placenou práci než žena se stejnou kvalifikací.	1	2	3	4	5	-1
Ženy mohou ovlivňovat věci veřejné lépe než muži.	1	2	3	4	5	-1
Ženy jsou svázány tradičním pojetím úlohy ženy v rodině (starost o domácnost a děti).	1	2	3	4	5	-1
Muži mají více času na své koníčky.	1	2	3	4	5	-1

Hypotéza:

Regionální koncentrace sociálně vyloučených osob v ČR existuje ve vyšší míře ve městech (ulice, domy) než na vesnicích.

Otázky:

Legenda pro odpovědi:

- 1 vůbec nesouhlasím
- 2 spíše nesouhlasím
- 3 nemohu se rozhodnout
- 4 spíše souhlasím
- 5 naprosto souhlasím
- 1 neodpověděl/a

V mém okolí bydlí více osob, které mají podobné ekonomické nebo sociální problémy jako já.	1	2	3	4	5	-1
Ulice, nebo část obce, ve které bydlím, je považovaná za problémovou oblast.	1	2	3	4	5	-1
V oblasti, ve které žiju, mají lidé existenční problémy.	1	2	3	4	5	-1
Oblast mého bydliště je znevýhodněna oproti ostatním v pracovních příležitostech.	1	2	3	4	5	-1
Oblast mého bydliště je znevýhodněna oproti ostatním v dopravní dostupnosti a dostupnosti služeb.	1	2	3	4	5	-1

úkol č. 4 – máme hodně subj. proměnných, některé jsme již vypustili a další vyfiltrujeme po pilotáži.

Strukturovaný dotazník

Lidé ohrožení sociálním vyloučením v ČR

Dobrý den,

dovolte nám, abychom Vás poprosili o krátký rozhovor. Bude se týkat okolností, které mohou vést k sociálnímu vyloučení různých skupin obyvatelstva a Vašich pocitů a názorů na nejrůznější situace, které se v běžném životě vyskytují. Neexistují správné a nesprávné odpovědi, jde pouze o projevení Vašeho názoru. Rádi bychom Vás ještě upozornili, že dotazník je anonymní, naprosto diskrétní a bude zpracován pouze statisticky pro naši práci v rámci studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně.

Výsledky výzkumu budou známy v průběhu ledna 2007. Pokud budete mít o tyto výsledky zájem, budou dostupné v elektronické formě na internetové adrese www.fss.muni.cz, nebo si o zaslání zprávy můžete zažádat od února 2007 na tel. 775645831 u koordinátorky našeho týmu Marie Krejčí.

DOBŘÍ ZAČATEK! GRATULUJU!

Otázky

První část se bude týkat zaměstnání a pracovního uplatnění.

1. Jaké je vaše současné ekonomické postavení ? /odpovědi kroužkujte/

- 1 zaměstnanec na plný úvazek
- 2 zaměstnanec na částečný úvazek (poloviční a nižší)
- 3 soukromý podnikatel, OSVČ
- 4 svobodné povolání
- 5 nezaměstnaný → *přejděte k otázce č. 3*
- 6 student → *přejděte k otázce č. 9*
- 7 invalidní důchodce → *přejděte k otázce č. 9*
- 8 starobní důchodce → *přejděte k otázce č. 9*
- 9 pracující důchodce
- 10 trvale v domácnosti → *přejděte k otázce č. 3*
- 11 na mateřské nebo rodičovské dovolené → *přejděte k otázce č. 9*
- 12 ostatní
- 1 neodpověděl(a)

2. Na následující škále označte míru souhlasu nebo nesouhlasu s následujícími výroky.

(použijte kartu č. 1)

-1 neodpověděl/a

Karta č. 1

Legenda pro odpovědi:	1 vůbec nesouhlasím
	2 spíše nesouhlasím
	3 nemohu se rozhodnout

4 spíše souhlasím
5 naprosto souhlasím

a.Bojím se, že přijdu o práci.	1	2	3	4	5	-1
b.Pro práci, kterou vykonávám, mám dostačující kvalifikaci.	1	2	3	4	5	-1

3. Jste evidován/a na úřadu práce?

- 1 ANO
- 2 NE
- 1 neodpověděl/a

4. Pobíráte podporu v nezaměstnanosti?

- 1 ANO
- 2 NE
- 1 neodpověděl/a

5. Některým lidem se i přes jejich snahu nepodařilo po skončení školy najít zaměstnání a jsou prakticky celý život bez práce. Jaká je Vaše situace, patříte k této skupině lidí?

- 1 ANO
- 2 NE
- 1 neodpověděl/a

6. Uveďte v počtech měsíců, jak dlouhou dobu za posledních 5 let jste byl/a celkově bez práce:

<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------

-1 neodpověděl/a

7. Uveďte prosím kolikrát za posledních 5 let jste ztratil/a zaměstnání.

- 1 ani jednou
- 2 jednou
- 3 dvakrát
- 4 více než dvakrát
- 1 neodpověděl/a

8. Uveďte prosím, jaký byl důvod ztráty Vašeho zaměstnání:

- 1 hromadné propouštění
- 2 ztráta zaměstnání z důvodu změny organizační struktury
- 3 skončení pracovní smlouvy na dobu určitou
- 4 dobrovolný odchod ze zaměstnání (dohodou)
- 5 výpověď ze strany zaměstnavatele z důvodu porušení pracovní kázně
- 6 jiný důvod
- 1 neodpověděl/a

Nyní již odpovídají všichni !!!

9. Na další otázky odpovídejte prosím opět s použitím této pětibodové škály:

(karta č. 1)

-1 neodpověděl/a

a. Pracovní kvalifikace je nutnou podmínkou úspěchu v zaměstnání.	1	2	3	4	5	-1
b. Pracovní kvalifikace je nutnou podmínkou úspěchu ve většině činností, které vykonávám.	1	2	3	4	5	-1
c. Pokud se chci účastnit všech oblíbených činností a společenských akcí, nepotřebuji k tomu žádnou kvalifikaci.	1	2	3	4	5	-1
d. Bez zvyšování kvalifikace nemohu získat stálou a dobře placenou práci.	1	2	3	4	5	-1
e. Být nezaměstnaný je výhodné.	1	2	3	4	5	-1
f. Nezaměstnanost přináší člověku pocit, že není plnohodnotným členem společnosti.	1	2	3	4	5	-1

10. Další baterie otázek se zaměřuje na vaše osobní pocity a názory. Způsob odpovídání zůstává stejný.

(karta č. 1)

-1 neodpověděl/a

a. Mám pocit, že mě ostatní lidé od sebe odstrkují, jako bych mezi ně ani nepatřil/a.	1	2	3	4	5	-1
b. Mohu vždy dělat to, co mě zajímá a baví.	1	2	3	4	5	-1
c. Daří se mi lehce navazovat kontakty s užitečnými nebo zajímavými lidmi.	1	2	3	4	5	-1
d. Připadá mi, že ostatní lidé mají mnohem více přátel a známých, než mám já.	1	2	3	4	5	-1
e. Cítím se dobře zařazený do společnosti, ve které žiji.	1	2	3	4	5	-1
f. Cítím se omezovaný/á ve svých občanských právech.	1	2	3	4	5	-1

g. Nemohu se podílet na rozhodování o veřejných věcech.	1	2	3	4	5	-1
h. Nikdy nemohu mít žádný vliv na politiku této země.	1	2	3	4	5	-1
ch. Kdybych chtěl/a, mohl/a jsem pracovat v obecní samosprávě.	1	2	3	4	5	-1
i. Pokud bych se ocitl/a v nesnázích nebo finančních potížích, stát a jeho úřady se o mě postarají.	1	2	3	4	5	-1
j. Pokud bych se ocitl/a v nesnázích nebo finančních potížích, mohu požádat o pomoc ostatní (sousedy, známé apod.)	1	2	3	4	5	-1
k. V případě jakýchkoli potíží se nemohu spolehnout na nikoho kromě sebe a své nejužší rodiny.	1	2	3	4	5	-1
l. Budoucnost je nejistá, nevím, co bude zítra.	1	2	3	4	5	-1
m. Nerozumím dění ve společnosti, je to pro mě chaos a samé zmatky.	1	2	3	4	5	-1
n. Není divu, že se rodí tak málo dětí, když se průměrný člověk má stále hůře a nedokáže svým dětem zajistit dobrou budoucnost.	1	2	3	4	5	-1
o. Ať dělám, co dělám, nikdy si nedokážu polepšit.	1	2	3	4	5	-1

11. V tomto oddílu se budu ptát na Vaše názory ohledně možností uplatnění různých skupin obyvatelstva ve společnosti.

(karta č. 1)

-1 neodpověděl/a

a. Příslušnost k určité etnické skupině může ovlivnit ekonomické a sociální postavení člověka.	1	2	3	4	5	-1
b. Kvůli etnickému původu nedostanou mnozí lidé práci, na kterou by jinak měli schopnosti i kvalifikaci.	1	2	3	4	5	-1

c. Kdybych měl/a jinou národnost, moje postavení by se výrazně změnilo.	1	2	3	4	5	-1
d. Na mém současném ekonomickém a sociálním postavení se podílí především můj etnický původ.	1	2	3	4	5	-1
e. Každá národnost má jinou kulturu a to je zdrojem problémů a nedorozumění.	1	2	3	4	5	-1
f. Větší tolerance ke kulturním zvyklostem národnostních menšin by odbourala jejich pocit sociálního vyloučení.	1	2	3	4	5	-1
g. Kdo se přizpůsobí místním zvyklostem a ovládá dobře jazyk, necítí se být sociálně vyloučený z důvodu etnicity.	1	2	3	4	5	-1

12. Co si myslíte o možnostech mužů a možnostech žen? Odpovídejte stále stejným způsobem pomocí karty.

(karta č. 1)

-1 neodpověděl/a

a. Muži mají více možností seberealizace než ženy.	1	2	3	4	5	-1
b. Muži mají k některým ekonomickým nebo sociálním aktivitám lepší přístup než ženy.	1	2	3	4	5	-1
c. Muž dostane vždy lépe placenou práci než žena se stejnou kvalifikací.	1	2	3	4	5	-1
d. Ženy mohou ovlivňovat věci veřejné lépe než muži.	1	2	3	4	5	-1
e. Ženy jsou svázány tradičním pojetím úlohy ženy v rodině (starost o domácnost a děti).	1	2	3	4	5	-1

13. Dovolte ještě, abychom se zeptali na Vaše pocity ohledně místa, kde žijete.

(karta č. 1)

-1 neodpověděl/a

a. V mém okolí bydlí více osob, které mají podobné ekonomické nebo sociální problémy jako já.	1	2	3	4	5	-1
--	---	---	---	---	---	----

b. Ulice, nebo část obce, ve které bydlím, je považovaná za problémovou oblast.	1	2	3	4	5	-1
c. V oblasti, ve které žiju, mají lidé existenční problémy.	1	2	3	4	5	-1
d. Oblast mého bydliště je znevýhodněna oproti ostatním v pracovních příležitostech.	1	2	3	4	5	-1
e. Oblast mého bydliště je znevýhodněna oproti ostatním v dopravní dostupnosti a dostupnosti služeb.	1	2	3	4	5	-1

14. Ted' vás poprosím o zodpovězení několika otázek ohledně Vaší ekonomické a finanční situace.

(karta č. 1)

-1 neodpověděl/a

a. S finančními potížemi se potýkám již delší dobu (několik let).	1	2	3	4	5	-1
b. Většinou dokážu měsíčně i něco uspořit.	1	2	3	4	5	-1
c. Vždy mám na zaplacení nájmu, inkasa a dalších účtů.	1	2	3	4	5	-1
d. Dostávám se každý měsíc do stále větších dluhů.	1	2	3	4	5	-1
e. S příjmem naší domácnosti jsem spokojen/á.	1	2	3	4	5	-1
f. Moje finanční situace byla před pěti lety lepší, než je teď	1	2	3	4	5	-1

15. Přečtěte si prosím následující seznam položek. U každé z nich uveďte, zdali jsi ji můžete dovolit velmi snadno, snadno, s jistými potížemi, s obtížemi, nebo s velkými potížemi:

(karta č. 2)

karta č. 2

VELMI SNADNO	SNADNO	S JISTÝMI POTÍŽEMI	S OBTÍŽEMI	S VELKÝMI POTÍŽEMI	NEODPOVĚDĚL/A
--------------	--------	--------------------	------------	--------------------	---------------

	VELMI SNADNO	SNADNO	S JISTÝMI POTÍŽEMI	S OBTÍŽEMI	S VELKÝ MI POTÍŽEMI	NEODPOVĚDĚL/A
a. nejlevnější potraviny	1	2	3	4	5	-1
b. dražší potraviny	1	2	3	4	5	-1
c. jídlo v restauraci	1	2	3	4	5	-1
d. nové oblečení	1	2	3	4	5	-1
e. oblečení z druhé ruky	1	2	3	4	5	-1
f. obnova vybavení domácnosti	1	2	3	4	5	-1
g. každoroční dovolená mimo domov	1	2	3	4	5	-1
h. auto	1	2	3	4	5	-1
ch. automatická pračka	1	2	3	4	5	-1
i. barevný televizor	1	2	3	4	5	-1
j. počítač	1	2	3	4	5	-1
k. mobilní telefon	1	2	3	4	5	-1
l. uspokojování kulturních zájmů	1	2	3	4	5	-1

16. Z jakých zdrojů pocházejí vaše osobní příjmy za posledních 12 měsíců? (uved'te vše, co platí)

- 1 mzdy a platy
- 2 příjmy ze soukromého podnikání
- 3 důchody
- 4 podpora v nezaměstnanosti
- 5 Sociální dávky a příspěvky
- 6 přídavky na děti
- 7 výživné
- 8 příjmy z kapitálových investic a úspor
- 9 příjmy z pronájmu
- 10 finanční pomoc od příbuzných
- 11 finanční pomoc od přátel
- 12 jiné (uved'te)
- 1 neodpověděl(a)

17. Co je hlavním zdrojem příjmu Vaší domácnosti? (uved'te pouze jednu možnost)

- 1 mzdy a platy
- 2 příjmy ze soukromého podnikání
- 3 důchody
- 4 podpora v nezaměstnanosti
- 5 Sociální dávky a příspěvky
- 6 přídavky na děti
- 7 výživné
- 8 příjmy z kapitálových investic a úspor

- 9 příjmy z pronájmu
- 10 finanční pomoc od příbuzných
- 11 finanční pomoc od přátel
- 12 jiné (uved'te)
- 1 neodpověděl(a)

18. Nyní Vám ukážu škálu měsíčních příjmů. Rádi bychom věděli, do které kategorie spadá čistý měsíční příjem Vaší domácnosti po započtení všech mezd, platů, důchodů a jakýchkoliv dalších příjmů.

(karta č. 3)

-1 neodpověděl/a

- 1 0 - 999
- 2 1000 - 2999
- 3 3000 - 4999
- 4 5000 – 6999
- 5 7000 – 9999
- 6 10000 – 14999
- 7 15000 – 19999
- 8 20000 – 29999
- 9 30000 a víc
- 1 neví, neodpověděl(a)

19. K jaké národnosti se hlásíte?

- 1 česká
- 2 moravská
- 3 slezská
- 4 polská
- 5 německá
- 6 romská
- 7 slovenská
- 8 maďarská
- 9 ukrajinská
- 10 vietnamská
- 11 jiná (uved'te)
- 1 neví, neodpověděl/a

20. Jaký je Váš právní vztah k bytu/domu, ve kterém žijete?

- 1 vlastní dům
- 2 byt v osobním vlastnictví
- 3 družstevní byt
- 4 státní byt
- 5 podnájem nebo pronajatý byt
- 6 služební nebo domovnícký byt
- 7 ostatní bezplatné užívání
- 8 nemám bydlení
- 1 neví, neodpověděl(a)

21. Do jaké velikostní skupiny patří obec, ve které bydlíte?

- 1 do 1999 obyvatel
- 2 2000 – 4999 obyvatel

- 3 5000 – 9999 obyvatel
- 4. 10000 – 19999 obyvatel
- 5. 20000 – 49999 obyvatel
- 6 50000 – 99999 obyvatel
- 7 100000 – 500000 obyvatel
- 8 500000 obyvatel a víc
- 1 neví, neodpověděl(a)

22. Kdy jste se, prosím, narodila? Uved'te rok narození.
-1 neodpověděl/a

Děkujeme Vám za rozhovor.

**NECHYBÍ OTÁZKA NA VZDĚLANÍ A JINÉ DEMOGRAFICKÉ OTÁZKY????
MŮŽETE USPOŘÁDAT OTÁZKY PODLE SEKČÍ? BYLO BY TO SNADNĚJŠÍ
SLEDOVAT CO MÁTE A CO NEMÁTE V DOTAZNÍKU.**

DÁLE VYPLŇUJE S ÁM TAZATEL

23. Pohlaví respondenta:

- 1 muž
- 2 žena

24. Kraj bydliště respondenta:

- 1 Hlavní město Praha
- 2 Středočeský kraj
- 3. Jihočeský kraj
- 4 Plzeňský kraj
- 5 Karlovarský kraj
- 6 Ústecký kraj
- 7 Liberecký kraj
- 8 Královéhradecký kraj
- 9 Pardubický kraj
- 10 kraj Vysočina
- 11 Jihomoravský kraj
- 12 Olomoucký kraj
- 13 Moravskoslezský kraj
- 14 Zlínský kraj
- 1 neví, neodpověděl(a)